

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto V - Štev. 173 (1263) Poština plačana v gotovini

TRST petek 22. julija 1949

Cena 15 lir - 2.50 din

Gona B in cona A

Ko pregledujemo delovni obračun za prvo polletje 1949, ki so ga predstavniki ljudske oblasti poslali na VIII. rednem zasedanju okrožne ljudske skupščine za Istrsko okrožje, se nam nehotno vsiljuje primerjava s cono A Tržaškega ozemlja.

Iz tega obračuna je jasno razvidna skrb ljudske oblasti za potrebe delovnega ljudstva in veliki uspehi, ki jih kljub težavam in oviram, dosega v vseh panogah gospodarske dejavnosti. Če primerjamo uspehe prvega polletja 1949 s prvim polletjem 1948, se nam že ob tej primerjavi pokaže gospodarski polet cone B.

Evo nekaj podatkov: koncerna industrija (prva številka se nanaša na I. polletje 1948, druga pa na I. polletje 1949): od 237.955 kg na 500.345 kg; sirupi, likerji: od 4.436 l na 97.780 l; testenine: od 0 na 50.000 kg; opaka: od 185.765 kom. na 310.890 kom.; pohištvo: od vrednosti 6.936.820 jugolir na 10.324.339 jugolir; gradnja: od vrednosti 54.715.631 jugolir na 700.000.000 jugolir.

Prehraba: razdeljeno je bilo moke za 1.601 tona v prvem polletju 1949, 2.490 tona v prvem polletju 1948; zroba in testenine 121 ton in 313 ton; maslo 133 ton in 192 ton; mesa: 173 ton in 365 ton; sladkorja 383 ton in 444 ton.

Poljedelstvo: število goveje živine se je doseglo za 30 odstotkov; mleka izvažajo 40 l na dan. V zadržanih sektorju se je število goveje živine in pravega povečalo od 40 na 100 odstotkov.

S podatki bi lahko nadaljevali, a naši citateli jih itak že poznajo iz poročila o zasedanju okrožne skupščine, ki je bilo objavljeno v našem listu. Že ti skromni podatki kažejo, kako jalovi so izgovori italijanske reakcije in anglo-ameriškega imperializma, češ da je Tržaško ozemlje nesposobno življenja, če je celo neprimerno revnejša od cone B konkretno dokazala kaj zmogajo ljudje, če pristopijo k reševanju problemov s stališča interesov delovnega ljudstva, ki hoče le delati in si z delom izboljšati življenjske pogoje. Tu ni prostora za pohajke, špekulacije, enobranje in podobne elemente, ki bi nasajali živeti na račun najpniosti svojega bližnjega. Zato v coni B niso ni brezposelnosti, ampak pomnjenje delovne sile.

Kakšen je položaj v coni A, kjer anglo-ameriška vojaška uprava iznaja tako politiko, ki naj bi prebivalstvo prepričala, da je edina rešitev vseh perečih vprašanj le v priključitvi celotnega ozemlja k Italiji?

Politiko te uprave ne narekujejo interesi tržaškega delovnega ljudstva, ampak interesi ameriškega imperializma, ki ima s Trstom svoje posebne račune. Razumljivo je, da se taka politika ne more opirati na potrebe tržaškega gospodarstva, ampak da je predmet njegove zanimanja le tisti njegov sektor, ki je skladen s cilji ameriške gospodarske zunanje politike, to je z Marshallovim gospodarskim načrtom. Kalkula je tržaška stvarnost te ameriške zunanje politike, je čisto povedal že polkovnik Beniamin, ki ne namiguje, da je mogoče vrnuti v bodočnost tržaške industrije, če mora celo ameriška industrija metati delavstvo na cesto.

Tako je ta politika glavni vzrok za stagnacijo tržaškega gospodarstva. Posledica tega je, da je anglo-ameriška cona tržaškega ozemlja, ki bi mogla biti visoko aktivna, vseokoli deficitna, to je, da živi na kredit. Na redni in izredni

20 let prisilnega dela za Olona Abetza predlaga državni tožilec

PARIS, 21. — Državni tožilec je ob zaključku svojega govora na procesu proti vojnemu zločincu Oloni Abetzi, nacističnemu ambasadorju pri visoki vladi, dejal: »Vi radi tega, ker je Nemeč, temveč ker je vojni zločinec. Vaša dolžnost je, da ga pravišojte. Najmanj kar zahtevam je to, da ga obsojite na 20 let prisilnega dela.«

«Nevažna» atomska konferenca

WASHINGTON, 21. — Truman je moral vsled razburjenja ameriškega javnega mnenja izjaviti na tiskovni konferenci, da ni bil priča pri visoki vladi, dejal: »Vi radi tega, ker je Nemeč, temveč ker je vojni zločinec. Vaša dolžnost je, da ga pravišojte. Najmanj kar zahtevam je to, da ga obsojite na 20 let prisilnega dela.«

20 let prisilnega dela za Olona Abetza predlaga državni tožilec

PARIS, 21. — Državni tožilec je ob zaključku svojega govora na procesu proti vojnemu zločincu Oloni Abetzi, nacističnemu ambasadorju pri visoki vladi, dejal: »Vi radi tega, ker je Nemeč, temveč ker je vojni zločinec. Vaša dolžnost je, da ga pravišojte. Najmanj kar zahtevam je to, da ga obsojite na 20 let prisilnega dela.«

«Nevažna» atomska konferenca

WASHINGTON, 21. — Truman je moral vsled razburjenja ameriškega javnega mnenja izjaviti na tiskovni konferenci, da ni bil priča pri visoki vladi, dejal: »Vi radi tega, ker je Nemeč, temveč ker je vojni zločinec. Vaša dolžnost je, da ga pravišojte. Najmanj kar zahtevam je to, da ga obsojite na 20 let prisilnega dela.«

V Guatemali je vzpostavljen red

GUATEMALA, 21. — Po dneh težkih neredov, ki so sledili umoru polkovnika Arane, poveljnika obrambnih sil, je v Guatemali zavladovala večerja zopet normalno življenje. Število mrtvih in ranjenih se zadržuje na uradno znano. »Častna intervencija« apostolskega nuncijskega vojnega upornikov so zbežali.

Najnovejša groba kršitev mirovne pogodbe z Italijo

Za potovanje v Jugoslavijo zahteva VU potni list italijanske policije iz Vidma

Angloameriška vojaška uprava je brez vsakršnega uradnega obvestila ukinila dosednji način prehoda prebivalstva iz cone A v FLRJ ter zahteva od vsakega državljanina iz cone A reden potni list republike Italije, čeprav je suverenost Italije nad Tržaškim ozemljem dokončno prenehala že 15. IX. 1947

TRST, 21. — Kakor smo v zadnjih dneh ponovno poročali, zahteva policijski organi cone A, ki so pod poveljstvom anglo-ameriške vojaške uprave na vseh prehodih iz cone A v FLRJ za vse prebivalce cone A, ki hočejo prekoračiti mejo, reden potni list in vsakogar pošiljajo na tržaško kvesturo v ul. 30. oktobra. Kakor smo poročali, uradniki na kvesturi o vsem tem niso nič vedeli vse do predvečerja sedaj. Sedaj pa so prejeli navodila, na podlagi katerih zahtevajo, da vsak potnik vloži preko tržaške policije prošnjo na italijansko kvesturo v Vidmu z vsemi potrebnimi dokumenti ter 1300 lir za stroške. Za sedaj — in ne ve se, za koliko časa — pa dovoli lo prehod meje na bloku pri Fernečiji izjemoma samo soferjem, ki prevažajo mleko in časopise.

Poudarili smo že, da pomeni ta najnovejša praksa anglo-ameriške uprave ponovno grobo kršitev doleč mirovne pogodbe z Italijo. Suverenost italijanske države je namreč nad Tržaškim ozemljem prenehala dokončno z uveljavitvijo mirovne pogodbe z Italijo, t. j. 15. septembra 1947. Zaradi tega vojaške oblasti cone A vse doslej za prebivalstvo te cone niso moge zahtevati potnega lista, ki ga izdajajo oblasti sosedne republike Italije, ker bi to pomenilo, da je cona

Italija v objemu dolarja

Ponovno glasovanje za ratifikacijo atlantskega pakta

RIM, 21. — Na današnji seji rimskega parlamenta je poročal predsednik Gronchi, da bo treba ponoviti glasovanje treh zakonskih načrtov, ki so jih bili že izglasovali ob koncu prejšnje seje. To glasovanje namreč ni veljavno, ker je bil prisotnih le 469 poslancev, v volivnih žarah pa so našli 546 glasovalnih listkov. Gronchi je priznal, da te nepravilnosti pri tajnem glasovanju niso redke, čeprav so bile v poprejšnjih primerih razlike malenkostne in so jih pripisovali pomoti. Sedaj pa je kar 68 glasov več in zato se je odločil, da obvesti o tem skupščino, ker gre za resno stvar, ki ji jemlje ugled. Ob 18.25 je Gronchi objavil rezultate glasovanja za atlantski pakt, ki so ga opravili na današnji seji. Navzočih 491 poslancev, glasovalo 483, 8 se jih je vzdržalo, potrebna večina 242 glasov. Za ratifikacijo pakta je glasovalo z edas 323 poslancev, proti 161.

Diplomatski komentator radio Moskve je po ratifikaciji atlantskega pakta v rimskem parlamentu med drugim izjavil: »Kljub zatrjevanju zapadnih sil, da bi prikrile resnično stanje, ne bodo uspeli skriti dejstva, da je Italija z ratifikacijo prekršila mirovno pogodbo.«

Clan izvršnega odbora ameriških trgovinskih zbornic August Maffry je izjavil na neki tiskovni konferenci, da bodo dosegli investicije ameriškega zasebnega kapitala v Italijo za prihodnje leto najmanj 25 milijonov dolarjev. Za to investicijo so se odločili, ker jim daje nova trgovinska pogodba med Italijo in ZDA, sklenjena februarja letos, dovolj ugodnosti in jo smatrajo ameriški krog za vzvornjo pogodbo. Na taki podlagi bo prihod ameriških investicij v Italijo precej olajšan.

Dejavnost ameriškega vojaškega kontingenta v Trstu

Dejavnost ameriškega vojaškega kontingenta v Trstu

Dejavnost ameriškega vojaškega kontingenta v Trstu

Stavka v Londonu se nadaljuje

Nasprotstva med Bevinom in Crippsom - Bevin išče nov izhod iz krize

LONDON, 21. — Danes se je številno stankovsko pristaniško delavstvo povečalo na 15.664. Laburistično vodstvo je sicer poskušalo uprizoriti mirni miting stankovčij, vendar na se je zbralo le nekaj sto ljudi, ki jim je nek funkcionar osrednjega prometnega sindikata predlaga priporočilo naj se vsi in takoj vrnejo na delo, ter da so za žetev mednarodnega političnega gibanja, ki hoče rušiti gospodarstvo Velike Britanije. Toda zbrani pristaniški so protestirali in odobrili splošen strejk, da bodo ob prekinjenju stavke odločili vsi pristaniški delavci, ki se bodo zbrali jutri na velikem zborovanju v Victoria-Parku.

Vlada si je na danje pomaga z vojak, ki jih uporabljajo za stavkoka-ze. Položaj je resen ter bo o njem razpravljali ponovno na jutranji seji kladni svet. Ždi se, da vlada skrbni, kakšen bo odgovor stavkajočih na nekakšen ultimatum, ki ga je večer izdal »Dockoffice«. Razširili so

Obdobje je pogodba o Sueskem prekopu

KAIRO, 21. — Senat je večer zvečer sprejel v tretjem čitanju in po razburjilji razpravi pogodbo, ki je bila sklenjena 7. marca t. l. med egiptsko vlado in družbo, ki upravlja Sueski prekop. 61 senatorjev je podprlo vladni predlog, 14 pa jih je glasovalo proti.

Beogradska konferenca

BEograd, 21. (Tanjug) — Ob prvi obletnici V. kongresa KPJ piše »Borba«, da je ta zgodovinski kongres prekršil vse upe tistih, ki so računali, na kakšno spremembo v Jugoslaviji, ki bi bila v skladu z njihovimi protirevolucionarnimi željami.

»Devet dni kongresa je poteklo med nepozabnimi manifestacijami maršala Titu in KPJ, manifestacijami, ki so se razširile po vsej državi in ki so bile odraz nerazumljive enotnosti ljudstva in enotne volje korakati vedno naprej ne glede na težave na tej poti. Ogromen doprinos kongresa sejo predvsem v tem, da je bil sprejet nov program in nov partijski statut ter na ta način postopno naloge nadaljnega dela ne samo za člane partije in delavskega razreda, temveč za vse delovno ljudstvo Jugoslavije.«

Program partije, ki je izraz marksističnega-leninističnega načela, opiciranih na posebne jugoslovanske pogoje, je uresničil socialistično revolucijo in nudi dragoceno izkustvo mednarodnemu delavskemu gibanju. Mi smo se pre-

A se vedno pod suverenostjo Italije. Jasno je torej, da je z najnovejšo zahtevo glede potnih listov za državljane cone A, VU sklenila prekršiti mirovno pogodbo tudi v tem tako očitem primeru in s tem storila korak dalje v svoji politiki dejanske priključitve cone A k republiki Italiji.

Zaradi te ponovne kršitve mirovne pogodbe najodločneje protestiramo in zahtevamo, da angloameriška VU od opisane zahteve italijanskih potnih listov odstopi, zlasti se za to, ker do sedaj ni izdala nikakršnega uradnega obvestila o tem.

Senat ZDA ratificiral atlantski pakt

WASHINGTON, 21. — Ameriški senat je ratificiral atlantski pakt z 82 glasovi proti 13.

Enajst republikanskih senatorjev in dva demokratična senatorja so glasovali proti ratifikaciji.

Komentar moskovskega radia o izobčenju komunistov

Papež ni ekskomuniciral Hitlerja niti Mussolinija niti gen. Franca

ko so žareli krematoriji, in noče izključevati tistih, ki pozivajo na nove vojne in uporabo atomske bombe

Diplomatski urednik moskovskega radia Boris Isakov je komentiral danes vatikanski dekret o ekskomunikaciji.

»S tem ukrepom se Vatikan razkrinkuje za sovražnika miru in pravice, Niti Franco, ne Mussolini, niti Hitler sam niso bili ekskomunicirani, niti tedaj ne, ko so žareli krematoriji v Auschwitzu in Buchenwaldu. Isakov nadaljuje:

»Vatikan zauzema danes med reakcijsko vojsko položaj. Niti ni misel mu ne pride, da bi izključeval tiste, ki pozivajo na nove vojne in na uporabo atomske bombe, nič ne nasprotuje onim, ki pripravljajo vojno, skriti v glavnih starih in zunanjih ministrstvih. Nasprotno, vatikanska hierarhija je popolnoma spoznamna s temi ljudmi. Papež je zadovoljen odobril atlantski pakt, ki je instrument vojne. Ogromni propagandni aparat katoliške cerkve je v službi mrle vojne proti miru in demokraciji.

Dekret kongregacije z dne 13. julija pomeni nov doprinos Vatikanu mrli vojni. Princi katoliške cerkve poskušajo moralno razorožiti delavce in oslabil njihovo voljo za pobijanje novih napadov, ki groze svetu: Zato izkoriščajo prepričanje in čustva milijonov preprostim ljudi. Ti principi bi hoteli obsojiti sile, ki se borijo za mir in priključitev, toda ta manevr bo izpoddlel. Široke ljudske množice namreč jasno vidijo, da lahko branijo mir samo če stredo svoje vrste in če so združeni v fronti delavstva, ne glede na verska prepričanja. Enotnost borcev za mir je glavni pogoj uspeha in te enotnosti ne more nihče zlomiti.

Dejavnost ameriškega vojaškega kontingenta v Trstu

Dejavnost ameriškega vojaškega kontingenta v Trstu

Dejavnost ameriškega vojaškega kontingenta v Trstu

Uspehi grške demokratične vojske

Bolgarski odgovor na obtožbe tajnika OZN

ATENE, 21. (Tanjug) — Enote VI. div. grške demokratične vojske, ki operirajo v vzhodni Makedoniji,

Dejavnost ameriškega vojaškega kontingenta v Trstu

Dejavnost ameriškega vojaškega kontingenta v Trstu

Dejavnost ameriškega vojaškega kontingenta v Trstu

Čitajte na IV. strani

o borbi za dvojezičnost v zadnjih sto letih v razpravi

„JADRANSKI IREDENTIZEM“

Angela Vivanteja

ZAM je pisala SFDM sledeče pismo

TAJNISTVU SVETOVNE FEDERACIJE DEMOKRATICNE MLADINE PARIZ

Po časopisu smo izvedeli, da je Svetovna federacija demokratične mladine povabila Zvezo antifašistične mladine (Vidalijske frakcije) na svetovni mladinski kongres in festival, ki bosta v Budimpešti.

Globoko prepričani, da zastopamo interese velike večine in se bomo z interese vse mladine našega ozemlja, cutimo za dolžnost, da proti postopku, ki nudi le peščici ljudi možnost, da iznesejo svoje misli na tako velikih svetovnih mladinskih manifestacijah, najodločneje protestiramo iz sledečih razlogov:

1. Glavni odbor, ki je sprejel od SFDM povabilo na svetovni mladinski kongres, predstavlja samo del demokratične mladine mesta Trsta. Ljudje, ki danes vedijo in oblačijo v tem obdobju, so s silo, z izključevanjem mladincev razbili organizacijo, se polastili naslova organizacije ter danes pod njenim imenom se nadalje spletkarijo in izdajajo interese mladine silam imperializma na našem ozemlju.

2. V isiem odboru nima svojih predstavnikov mladina Istrskega okrožja, ki predstavlja večino članstva v Zvezi antifašistične mladine. V tem odboru nima svojih predstavnikov tudi oni del mladine cone A, ki je osial zvest načelom ustanovnega kongresa ZAM in ciljem kongresa delovne mladine.

Zaradi zgoraj navedenih utemeljitev in dejstva, da predstavlja frakcijski mladinski odbor le interese peščice nacionalističnih nastrojnih elementov, zahtevamo od Svetovne federacije demokratične mladine, da povabi na kongres resnične predstavnike mladine Tržaškega ozemlja.

Da dokažemo zgoraj navedene utemeljitve in dejstva, bo pričela mladina cone A pod anglo-ameriško okupacijsko upravo in mladina cone B pod upravo jugoslovanske armade z nabiranjem podpisov, da podpre upravičenost iznesene zahteve. Število podpisov bo moralo služiti vodstvu SFDM kot merilo za reševanje razvojenega stanja med demokratično mladino našega ozemlja.

Prepričani smo, da bomo pri ljudeh, ki vodijo 50 milijonsko mladinsko organizacijo, našli zaradi resnosti stanja, ki ga je povzročil v mladinski vrstah frakcijski glavni odbor, na popolno razumevanje.

Smrt fašizmu — svoboda narodu!

MESTNI ODBOR ZAM ZA TRST OKROŽNI ODBOR ZAM ZA ISTRSKO OKROŽJE

Dejavnost ameriškega vojaškega kontingenta v Trstu

Dejavnost ameriškega vojaškega kontingenta v Trstu

Dejavnost ameriškega vojaškega kontingenta v Trstu

Dejavnost ameriškega vojaškega kontingenta v Trstu

Dejavnost ameriškega vojaškega kontingenta v Trstu

Dejavnost ameriškega vojaškega kontingenta v Trstu

Dejavnost ameriškega vojaškega kontingenta v Trstu

Dejavnost ameriškega vojaškega kontingenta v Trstu

Dejavnost ameriškega vojaškega kontingenta v Trstu

Dejavnost ameriškega vojaškega kontingenta v Trstu

Dejavnost ameriškega vojaškega kontingenta v Trstu

Dejavnost ameriškega vojaškega kontingenta v Trstu

Dejavnost ameriškega vojaškega kontingenta v Trstu

Dejavnost ameriškega vojaškega kontingenta v Trstu

Dejavnost ameriškega vojaškega kontingenta v Trstu

Dejavnost ameriškega vojaškega kontingenta v Trstu

Dejavnost ameriškega vojaškega kontingenta v Trstu

Dejavnost ameriškega vojaškega kontingenta v Trstu

Dejavnost ameriškega vojaškega kontingenta v Trstu

Dejavnost ameriškega vojaškega kontingenta v Trstu

Dejavnost ameriškega vojaškega kontingenta v Trstu

Dejavnost ameriškega vojaškega kontingenta v Trstu

Dejavnost ameriškega vojaškega kontingenta v Trstu

Dejavnost ameriškega vojaškega kontingenta v Trstu

Dejavnost ameriškega vojaškega kontingenta v Trstu

GORIŠKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA IN UPRAVE PRIMORSKEGA DNEVNIKA V GORICI - SVETOGORSKA ULICA 42 - TEL. 749

S SEJE OBČINSKEGA ODBORA

Velik primaniklaj v občinskem gospodarstvu

Priprava občinskega proračuna za sejo občinskega sveta - Gospodarske probleme je treba obravnavati stvarno in iskreno

V odstopnosti župana, ki se je to-krat je vedno mudil v Rimu po svojih uradnih poslih, se je sestel predelki tork občinski odbor na izredno sejo pod predsedstvom podžupana odv. Devetega. Na dnevnem redu je bila samo ena točka, pro-čev občinskega proračuna za le-to 1949. Na tej seji so občinski obravnavali predvsem vprašanje precejšnje primaniklaja, ki teži na občinski upravi, v katerem se bistveno odraža težko stanje, ki se je pojavilo v mestu kot posledica mirovne pogodbe in iz neizvirajoč razkazanje naravne gospodarske enote.

Občinski niso prav nič prikrivali svojih skrbi zaradi velike finančne nevarnosti. Tudi v proučevanju posameznih proračunskih postavk in pri tem poskušali predložiti vse možne štednje pri izdatkih ter vse možne povzroke pri dohodkih. Občinski niso prav nič prikrivali svojih skrbi zaradi velike finančne nevarnosti. Tudi v proučevanju posameznih proračunskih postavk in pri tem poskušali predložiti vse možne štednje pri izdatkih ter vse možne povzroke pri dohodkih.

Ko so občinski uvodoma ugotovili to dejstvo, so se lotili proučevanja posameznih proračunskih postavk in pri tem poskušali predložiti vse možne štednje pri izdatkih ter vse možne povzroke pri dohodkih.

Občinski niso prav nič prikrivali svojih skrbi zaradi velike finančne nevarnosti. Tudi v proučevanju posameznih proračunskih postavk in pri tem poskušali predložiti vse možne štednje pri izdatkih ter vse možne povzroke pri dohodkih.

Občinski niso prav nič prikrivali svojih skrbi zaradi velike finančne nevarnosti. Tudi v proučevanju posameznih proračunskih postavk in pri tem poskušali predložiti vse možne štednje pri izdatkih ter vse možne povzroke pri dohodkih.

Občinski niso prav nič prikrivali svojih skrbi zaradi velike finančne nevarnosti. Tudi v proučevanju posameznih proračunskih postavk in pri tem poskušali predložiti vse možne štednje pri izdatkih ter vse možne povzroke pri dohodkih.

Tako ne boste rešili problema sožitja

Ne hudobno natočevanje, temveč priznanje naših pravic je pot do sporazuma

Zadnja številka tednika «li Lu-ned» nadaljuje s svojimi križarsko vojno proti namiznim strahovom, ki jih vidi, vespovod, kot nekaj znanj spenjski junak Don Kihot. Verjetno je poletno sonce razgrlo njegove domovinske, da so jim tudi največje akrobacije ne-kaj nevredne, tako rekoč njihova vsledstva potreba, s katero njihova potem plitvosti bojuje duhovne tistih navtičnih čitateljev, ki jim sploh ne verjamejo in ki jim njihov zalet-ljeni sovražnik ne se presejda.

Tokrat je ta moderni Kolomb okoli, da je na Goriškem se ve-elo polno tujcev, ki ogrožajo italij-ko domovino. Seveda ne pozabi, po-častiti, da so ti tujci Slovenci in Slovani na splošno, da pa ne ene-mu smatrat kot take tiste naše, ki so po rojstvu in pripadnosti Italijani in imajo svojo pravico, da ostanejo v Italiji in pripomorejo k njenemu preporodu.

Oni drugi, to je Slovenci, pa sple-tkajo proti Italiji, ki da je z njimi preveč gostoljubna. Zato svetuje, naj bi jih poslali v Ameriko in Avstralijo, ter se jih tako dokon-čno iznebijo. Ali ni to podobno Hit-lerjevemu metodam?

Na vsak način so ta izvajanja ze-lo zanimiva in poučna, zlasti za ti-ke največje, ki so naselili, ali pa se naseljujejo redničarji, pri čemer pa-ri, ki jih na vsa usta vabi, naj ve-čarje prišlo v gostoljubno Italijo, ki da jih čaka z odprtimi rokami in kjer bodo uživali vsi svobodno. Mnogo tistih, ki že dolgo mesece življa-rijo in stradajo po raznih begu-rih laborističnih, se že kca, da je naselilo lažni propagandni in bre-beni po povratku. Tokrat je ta li-čilo ponovno pokazal vse brezme-je, ne soravnost, ki ga ima do Sloven-cev, ne glede na njihovo pripad-nost.

Tu je kaj drugega, kakor toliko operana gostoljubnost, ki velja le, dokler ima prišleci polno možno de-lerja in ga deli med nje z obema rokama. Ne bomo zagovarjali ti-tilih, ki nečesto priznati svoje do-mo, vplivati in jih je domovina zato iz-plinjati, kakor pravi Cankar. Ko prav ne odstranitev teh ljudi ne-primi, niso spremenila položaja pri nas in bomo še vedno ostali tu-žinci, ampak imamo večjo domo-vidno pravico, kot pa vsi njihovi bližnji, da sploh ne govorimo o esu-nitvi vedno niso, ki je Gorica.

Prav tako njihova zmotna izva-jevanja ne morejo zakriti resnice, da odgovorni organi, ki vedno igno-ri-stanjo, so neznanec najbrž zakopali tja že takoj po koncu zadnje vojne.

Davčni predpisi za izhlapelo mleko

Zveza trgovcev v Gorici sporoc- zainteresiranim članom, da je fi-nančno ministristvo izdalo točna na-vodila glede predpisov za splošni prometni davek pri trgovini z iz-hlapelimi mlekom. Pri tem se loči dehidrirano mleko, ki je namenje-no za ljudsko prehrano, od onega, ki je namenjeno v industrijske na-mene ali za slaščičarne.

Zainteresirani si lahko ogledajo natančneje vse te predpise na se-že dnevne trgovcev. Obenem jih opozarjamo, da imajo čas za ure-ditve tozadevnih računov do 20. av-gusta brez kazni ali doplačila.

Zdravstveno stanje živine

Pokrajinski živinodržavnik je te dni izdal poročilo o zdravstvenem stanju živine v naši pokrajini od 1. do 15. julija t. l., ki navaja tri-nove primere svinavke v Kopri, 3 primere prašičje rdečice v Gori-ci in 1 primer rdečice v Skočjanu ob Soči. Po rdečici sta že iz pre-teklega tedna okužena dva hleva v Kopri, 3 v Fari, 12 v Gorici in 4 v Zagreju.

KINO

VERDI. 17: «Naskok», V. Mature. VITTORIA. 17: «Taki smo», L. Yo-ung. CENTRALE. 17: «Krivda Jarzete Amesova», R. Russel. MODERNO. 17: «Zapeljevanje», M. Sara. EDEN. 17: «Potni list za Suez», A. Savage.

ISTRSKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA PRIMORSKEGA DNEVNIKA V KOPRU - ULICA C. BATTISTI 301/a PRITL. - TEL. 70

Tako so delali

Na osmem rednem zasedanju

okrožne ljudske skupščine, ki je nedvomno dogodek največje važno-sti za vse ljudstvo našega okrožja, smo sišli iz poročil poverjenikov, kako se dela za še večje izboljša-nje na vseh področjih, gospodar-stva, industrije, finance, itd. Dobili smo jasno sliko, kako se iz dneva v dan večja trgovinska izmenjava, kako se gradijo objekti, ki bodo v korist vsega ljudstva, kako raste produkcija v tovarnah, kako se množijo kmečke obdelovalne za-druge, komunalna gospodarstva, kako se dviga življenjska preskrba. Skratka: da ljudska oblast ne more še več napraviti, ki je v vsem in povsod pravi izraz ljudske demo-kracije, je edina ovira: pomankan-je delovne sile.

Ko smo poslušali ta poročila, ki so jih poverjeniki lahko podali le, ker je sodelovanje delovnega ljud-stva v našem okrožju res življens-ko, smo se spomnili na dogodek, ki se je zgodil leta 1923 v Manžan-u pri Kopru. To so nam pripovo-ovali tamkajšnji vaščani sami.

Slo je za gradnjo ceste iz Van-ganjske doline v Manžan, vas, ki se nahaja na precej visoki točki pod Pomjanom.

Pripeljejo se nekega dne omerje-nega lada iz Pulja v lepem in svet-lem avtomobilu v Manžan lepo ob-čeljeni gospodje. Izstopijo in z zem-ljiščarji v rokah vsi začudeni vprašujejo naš Manžance:

«Kje je vendar nova cesta, ki je zaznamovana na tem zemljevidu?» Pri tem so s prstom kazali na velik zemljevid, kjer je bila lepo vrisana njihova nova cesta. No, pa so Manžanci prav tako vpraševali te gospode:

«Da, kje je ostala nova cesta, ker vemo, da je bil napravljen načrt že pred štirimi leti in da je bila za-njo nakazanih — 35.000 lir!»

Presenečeni so ostali gospodje in vprašujoče pogledovali drug dru-ga. Dejstvo, da tam, kjer bi morala po njihovih biti lepa in širo-ka cesta, se raste trava in grmov-je, jih je osamoilo. Kar lepo po-častiti, ki so zlezi nazaj v avtomobil in se odpravili. Ni jih več bilo na spregled. Najbrž se je na povrat-ku pogovarjali, kakšen je moral bi-ti tisti — »grande officiale, com-mendatore, dottore,« ki je manžan-sko cesto spravil v žep!

Sami so takrat pisali obzodbu, ki jo je demokratično ljudstvo z veta-jno leta 1941 z orožjem v rokah iz-vršilo.

Sanjali so velike sanje imperia-listov in zasluževalcev. Niso pa ra-čunali s silami demokratičnih de-lavcev.

V Pulju se je prebujalo prvo jutranje življenje, ko je na pla-dranu zažigala piščalka, ki je po-zivala delavce k zboru. Po raz-delitvi službe na ladij je nato ob 5 zadržalo povelje ena voza. Divjanski smo vez ter se odmakni-li od pomola. Kmalu smo izpu-li iz puljskega zaliva ter nato po-čeli kurs proti rti Kamenjak. Tam smo pustili na levi strani dva svetilnika in to Porer (Pro-motore) in «Secca Pericolosa» (Nevarna plitvina). Tu smo kurs zopet spremenili proti otokoma Unije in Srekanje Vele.

Ker smo imeli še dokaj ugo-den veter, smo razpeli jadra. To-da veter je polagoma naraščal in z njim tudi valovi. Ladja se je pričela gugati in kmalu so se pokazali prvi znaki morske bo-lezni. No, pa ni bilo nič hudega; kmalu smo dospeli v zatisej za otokom Unije, ki se s svojim rtiom Arbat približuje rti Straža na otoku Srekanje Vele. Med dve-ma rtičema smo zapluli proti o-točku Kuludarc, ki je še v Lo-šinskem zalivu.

Skoda, da si nisimo mogli bolj natančno ogledati otoka, mimo katerih smo pluli, kajti imeli smo pouk. Mi nismo na zabav-nem izletu, temveč na šolskem potovanju, na katerem se mora-mo praktično izučevati v raznih mornarskih delih. Pa tudi snov, ki smo jo predelali med šolskim letom, vajamo tu v praktično delo, kajti vsak pomorščak rabi

Is Črneje

Otvoritev materske šole

Pretekli teden je sklenil občin-ski svet v Nemah, da bodo v krat-kem času poskrbeli za otvoritev materske šole v slovenski vasi Črneji, ki spada pod okrilje te ob-čine. Tu se bodo vzgajale mlade žene, da bodo znane pravilno iz-vrševati nalogo, ki jo ima vsaka že-na kot mati. Naše žene so to vest sprejele z veseljem, saj jim do dan-es ni bila nikdar dana prilika, da bi jih kodo poučili o pravilnem ravn-anju z novorojenkom in o njego-vev razvoju. Priča o nezadostnem poznavanju tega vprašanja, zlasti o zdravstvu in negi, ki jo je treba imeti pri malih otrocih, nam kaže-jo statistike velike umrljivosti v detinski dobi in na splošno slab razvoj in zdravstveno stanje otrok.

Pri reševanju nujnih vprašanj je ljudska občinska uprava uvidela to veliko potrebo in da bi ji odpomo-gala, namerava ustanoviti matersko šolo in posvetovalnico. Ta za-nisel je dobra in hvale vredna ter bi bilo prav, da bi jo posameleki tudi druge občine, ki so v tem ozi-ru precej zaostale, zlasti one v gor-skih predelih.

Nadiška dolina

Prepoved lova v obmejnem pasu

Predsednik lovske rezerve v Na-diški dolini je obvestil vse zainte-resirane, da je prepovedan lov vzdolž jugoslovanske meje v 500 m širokem pasu. V Nadiški dolini gre za notranja meja tega pasu od kvote 822 na Hlevi Kriz čez vrh Vogriš (kvota 1124) na vodnjak Zanadica, od tu preko Matajurja (kvota 1400) in skupine hla Tamorska na Njivo in Polavo (kvota 512). Od tu vodi na Skarje (kvota 916) in preko kvote 567 na Laze in Dreko ter pre-ko Kraja in Klobučarja na Koleno (kvota 570). Od tu krene preko Griljovice 300 m severozapadno od ceste na desni strani Idrije do mo-sta Klinaz (Mežina, Salamant, Po-dreska, Koson in Bodiog) do kri-žišta med Ibanskim mostom in Ibano.

Ljudsko rajanje v Števerjanu

Mladina iz Števerjana priredi v nedeljo 24. t. m. v Bukovlju nad Grojnu, pri gostilni Maras VELIK LJUDSKI PLES. Igral bo priznani orkester iz Gorice.

Preskrbljeno je za shrambo koles, jedajo in pijačo. Začetek ob 19. uri. — Vabljeni vsi.

IZ SLOVENSKE BENEČIJE

Toča v Karnahski dolini

Ko se je v ponedeljek proti večer-u začelo oblačiti, so bili kmelteje do-line veseli, da bo padlo nekaj de-žja, ker se je že oblačila na polju suša. Vendar pa se je njihovo ve-selje kaj kmalu spremenilo v žalost, ker se je okrog 21 usula na-mesto dežja taka toča, da je uničila pridelek, ki je že tako dobro ob-čel. Okoli Vizonta je neurje še po-sebno potolčilo vse polje in toča je napravila zlasti mnogo škode po vrtovih in njivah. Ponekod je bilo toliko ledenih zrn, da se je zdelo, kot bi zapadel sneg.

Ljudje so zelo v skrbeh, kaj velike škode, ki je se bolj oteko-čila že tako težaven položaj tega revnega prebivalstva.

Rezija

Ker je izgubila kravo je napravila samomor

Ko so šli v soboto jutraj ljudje po svojih opravkih, so opazili na-mostom na cesti, ki pelje iz Raver-ce v Osljak, neznan žensko truplo. Ko so si ga ogledali natančneje, so ugotovili, da je ponesrečena di-mašinka, 63-letna Micej Arta iz Njive.

Ko se je pozneje izvedelo od vo-kojne družine, je bila žena zelo obupana, ker si je nekaj dni prej

razložila. Ti kritikastrji so se v-udi to pot ravno tisti, ki jim smrdi delo ali ki za dvig Istrskega ožro-žja ročejo migliti z mezinem, pač pa dajejo svoje sposobnosti in de-lovno silo na razpolago raje obest-nim kapitalistom in zajetnim edo-brostojčim buržuem v Trstu. Skoro, da se jim hoče po nekdanjih časih, čeprav bi se morali stresti že od spomina na 25 leto-tlačerje.

Vendar je ostalo na srečo več ti-stih, ki spoznavajo in cenijo pri-dobitve, ki jih danes uživajo de-mokratične ljudske množice. O-dedku za komunalna podjetja v Ko-pru pa želimo pri izvajanju njego-vega načrta čim več uspeha!

Slovesno polaganje temeljnega kamna za zgradbo slov. ital. osnovne šole v Kopru

Včeraj 21. julija ob 11 dopoldne je bilo v Kopru slovesno polaganje temeljnega kamna za novo sloven-sko-italijansko osnovno šolo, ki bo zgrajena na prostoru nekdanje ko-rske kaznilnice.

Gradilišče je bilo okrašeno z za-silavimi in k slovesnosti so se zbra-li številni predstavniki oblasti, med katerimi so zastopali VUJA major tov. Jakupovič Stanko, namestnik komandanta VUJA, in okrožni ljud-ski odbor tov. Beltram Julij. Mnogo je bilo tudi pedagogov srednjih in osnovnih šol, zlasti še italijanskih, skupine delavcev «Ediliani», ki bodo gradili novo stavbo.

V imenu okrožnega ljudskega ob-ora je govoril njegov tajnik tov. Clemente Sabati-Sabac, ki je tudi prečital italijansko besedilo peder-meniške listine, katere je bila vzida-na v temeljni kamen. V sloven-sščini jo je prečital tov. Marion.

Za temi so podčrtali pomen do-godka tov. prof. Bratina, inspektor za italijanske šole, dalje tov. Ma-riion, tov. Vever v zastopstvu mest-nega LO v Kopru in tov. Arh. Klun za «Ediliani» in delavstvo.

Podrobno poročilo s slikami bo-mo pričeli v jutrišnji številki.

Tržaške žene na obisku pri ženah v Smarjah in Pučah

V nedeljo 7. julija je skupina 45 žena iz Trsta obiskala svoje istr-ske tovarišice v Smarjah in Pučah, ki jim jih z veseljem sprejele ter jim razkazale svoje delo in življe-nje.

Od Trsta do Kopra po morju smo kar zdrkile, v koprski luki pa nas je že čakala skupina tamkajš-njih žen, nas sprejela v mesto in nam pripravila dober zajtrk. Kmalu nato smo se odpravile v Smar-je, kjer nas je tov. Palmira pozdra-vila v imenu kraljevnega AFŽ s prisrčnimi besedami in povabila da si ogledamo njihov kolektiv.

Najprej smo si ogledale gradilni-šče zadržnega doma, kjer je bila velika množica ljudi, prav pri pro-stovoljnem delu. Zopet smo imele priliko spoznati, kaj vse kmečko delavsko občino združuje za skup-no, pri preobčeli dela, ki ga ima prav sedaj v polju, najde se veda nekaj ud, da jih doprineše v blagor vsega prebivalstva. Obiska-je smo še samo osnovno šolo, ki je glede na svojo lego in zunanjost je poto v pravi kraj vasi in okoli-je je razviden zares pričen razgovor. Zapele smo skupno številne pesmi, vzkljkale maršala Titu, ljudski ob-lasti in naši ženski organizaciji.

Povsod smo občudovala polet in navdušenje, ki ga občuti ljudstvo v coni B do dela, kar je nagra-je tolmachi samo tako, da se paž za-veda, da ne dela — kot neke — za druge in tuje izkoriščevalce, temveč za blagostanje svojih otrok smo dejale, da je tu pač drugi svet, saj čona B ne pozna ne brezposel-nosti in — pri ženskem vprašanju — tudi ne prostitucije, kar razveda prav mnogim ženam v Trstu sree. V Istrskem okrožju je dela in kru-ha za vse in to delo je prijetno.

Smarske žene so nas za kosilo pogostile. Pri tem so nas v imenu kolektiva pozdravili njegov pred-sednik tov. Primic Pavel, tajnica ASIZ tov. Pavla in predstavnik mladine. Vsem se je zahvalila v imenu Tržačank tov. Mara Samsa, ki je v svojem govoru vplela razne spomine iz njenih doživljev in blagor vsega prebivalstva. Obiska-je smo še samo osnovno šolo, ki je glede na svojo lego in zunanjost je poto v pravi kraj vasi in okoli-je je razviden zares pričen razgovor. Zapele smo skupno številne pesmi, vzkljkale maršala Titu, ljudski ob-lasti in naši ženski organizaciji.

V Lošnju Malem

Lošnji Mali je največje mesto na otoku Lošnju. Tu je bila v predvojnem času tudi pomorska akademija, ki je imela zelo do-bro stroje. Mesto ima tudi lad-jedelnico, kjer grade lačne lad-je. V mestu živi približno 6000 prebivalcev in je še dokaj lepo, ter ima tudi lepe in široke ulice.

Se isti dan, ko smo prišli v Lošnji Mali, smo si ogledali otok, imeli smo namreč pristo do 10. zvezet. Drugi dan smo hi-tro opravili jutranja vajadbo na-mo dela, določena po ladijski vo-li, nato pa odšli na skupni izlet v Cigale. Vsi ljudje so z zima-njem gledali na nas, ki smo v stroju s harmoniko na čelu kora-kali skozi mesto. Čim pa smo prišli iz mesta, je bilo dano po-velje evolinov in razkropili smo se po ozki stezi, ki je vseokoli cementirana. Z vseh strani so nas obdajali bori, ki so dajali otoku karakteristično sliko. Kna-

S šolsko ladjo po Jadranu

ku smo prišli na drugo stran, kjer se nam je zablistelo morje v poznem jutranjem soncu. Ve-selo razpoloženi smo stopali po stezi ob obali ter se čudili kra-soti, ki nam jo je nudil zaliv. Voda je bila kristalno čista in prozorna, tako da smo videli vsak šop trave na dnu. Gladina je bila vznemirjena z malimi valovčki, od katerih so se oddi-ljali sončni žarki, da nam je kar vid jemalo. Prišli smo iz zaliva in tam se nam je nudil pogled na razgledane in razgapan obal-ne črte, dokaz, kako velika je sila valov.

Borovje in krasne vile ob obali in notranjosti otoka pa so dajali otoku res krasen izgled. Očarani nad temi naravnimi in umetnimi krasotami smo kmalu prišli v Srebrno dolino. Malo dalje od te pa se nahaja Zlata dolina. Zaliv v Srebrni dolini ima to posebnost, da je popolnoma miren, čeprav vse naokrog veje veter.

V naokrog času smo bili v vsi v vodi, kjer smo se počisto osvobodili ter se kmalu nato čili in veseli vrnili nazaj na ladjo.

Popoldne pa smo se odpravili proti Lošnju Velikemu, ki pa je dosti manjši od Lošnja Malega. Naziv «Veliki» označuje le, da je bilo to mesto prej zgrajeno in da

analizacije na splošno, kajti tudi njim je potrebno vsaj delno zna-nje na tem polju. Dikati II. let-nika plovnega oddelka pa so se pri terešitvi navigaciji učili do ločevati oddaljenost ladje od ne-kega objekta na obali ali morju.

Pri tem so uporabljali sekstant, s pomočjo katerega se meri kot ele-vacije (višinski kot), kajti vzeli so kot objekt vrh Grazina na Dugem otoku. Pripravek: pri iz-računavanju oddaljenosti so nar-čelne tablice, kajti z uporabo istih odpade vse računanje po zamo-tnih formulah. Ker smo imeli ugo-den veter, smo ustavili motor ter pluli samo z jadr. S pomočjo roč-nega loga (brzinomer) smo iz-merili hitrost ladje.

Tako nam je popoldne hitro minilo in že smo se bližali otoku «Dveh sestric», kjer je tudi svetilnik preveč red z istim ime-nom. Med otokoma Garminjak Mali in Garminjak Veliki, smo za-pluli okrog rti Belvedere v za-liv Tajar na Dugem otoku. V za-livu smo pluli mimo mnogih o-tokov in rtičev ter se končno usi-drali na vidiku Tešera. Vse na-okoli je vladala večerna tišina, ustajale so prve nočne sence in se prižigale prve zvezde. V to ti-sino se je razlegla le obala slo-veškega zvočnika, ob katerega zvo-kih smo kmalu zaspali.

Sredi tihga zaliva, obdanega z vseh strani s skalnatimi griči, ki so porasli le sem in tja z grmljem, je mirno ležala naša ladja. Po grčih je bilo videti le malo zapal, posajenih z oljkami ali borovci. Otok je naseljen le na severozahodni strani. Tam se vrtijo štiri večje vasi, v edinem mestecu Šali pa je tudi tovarna za izdelavo ribjih konzerv.

Prvi sončni žarki, so pozlatili vrhove gričev zapadno od nas, ko se je ščeljenje na krovu prebudi-lo. Hitro je bilo opravljeno čiš-čenje po roči, nato pa se je začelo splošno čiščenje ladje ter barvanje krmenskega dela palube in ograje. Vse živo je bilo na ladji. Eden je zapal, drugi zabijali, tam je skupina čistila pramce, pro-stor, hitro je minil popoldan. Po kosilu smo se začeli po eno-urnem počitku kopati. Škafnja dijakov je splavala na obalo ter si tam poiskala spointke z Duge-ga otoka. Popoldne pa smo imeli vaje za razne alarme, in sicer: požar na ladji, vdor vođen in «človek v morju», vdor vođen in tehi alarmov mora biti sleherni hitro na svojem mestu, da lahko pravočasno prisloko na pomoč. Vse tri alarme smo tudi praktič-no poizkusili in so se za pravič kar dobro končali.

Zopet se je približala noč, delo in pouk na ladji sta prenehala. Ladja se je naladno obračala, gnana od lahkega maestrala. Po-čeli in posedi smo na palubi in pramcu ter opazovali temne ob-rise gričev na ustajajočem zve-dnatem nebu, dokler ni napočil čas spanja.

Fr-en.

GOJENCI POMORSKEGA TEHNIKUMA V LOSINJU MALEM.

INFORMBIROJEVSKA USLUGA razbijačev mednarodne sindikalne enotnosti

Predsednik Romunske generalne konfederacije dela George Apostol je 21. junija na plenarnem centralnem komiteju te konfederacije po stari informbirojski praksi oklepetal našo Partijo in naše sindikate. Ko je Apostol navajal, da je Svetovna sindikalna federacija izpostavljena besnim napadom zapadnih imperialistov in demnih socialistov v Franciji in Italiji, je po znanem informbirojskem receptu dodal še — en tudi jugoslovanskih trockistov. Da bi pa to svojo laž je na neki način dokazal, je trdil, da je svetovna jugoslovanska sindikalna federacija izpostavljena o sodelovanju sindikatov Jugoslavije, Romunije, Bolgarije in Albanije težilo za tem, da doseže antisovjetske in proletarske internacionalizma sovražne cilje.

Kakor je znano, a to se tudi Apostol kot eden od podpisnikov beograjskega sporazuma, je bilo v Beogradu 18. novembra posvetovanje predstavnikov sindikalnih gibanj držav Jugovzhodne Evrope pod predsedništvom Djuze Salaja. Na tem posvetovanju, ki so ga sklicali na pobudo sindikalnih gibanj Jugoslavije, Romunije, Bolgarije in Albanije (predstavnik madžarskih sindikatov so bili nazvočki kot opazovalci) in ki je bilo organizirano v popolnem sporazumu z generalnim sekretarjem Svetovne sindikalne federacije Louisom Sallantom, so bili sprejeti važni sklepi, kako zblizati in poplobiti odnose med sindikalnimi gibanji držav Jugovzhodne Evrope. Na tem posvetovanju, ki so ga sklicali na pobudo sindikalnih gibanj Jugovzhodne Evrope, je bilo sprejeto tudi sklep, da je treba organizirati medsebojno izmenjavo praktičnih izkušenj in ustvariti najvišji stik med sindikalnimi gibanji v omenjenih državah. Glavne naloge, ki so bile sprejete na tem posvetovanju, so bile predvsem: določiti stalne aličasne delegate pri centralnih vodstvih sindikatov posameznih držav, delegiranje predstavnikov na vse važnejše kongrese, konference itn.

Beograjski sporazum predstavlja torej važen dogodek v zgodovini sindikalnih gibanj Jugovzhodne Evrope. Ta sporazum pa pomeni tudi krepitev Svetovne sindikalne federacije, ki predstavlja močno jamstvo za ohranitev trajnega mira in izboljšanje življenjskega položaja delovnih ljudi. Nobene dvoma ni, da je bil beograjski sporazum samo v interesu demokratičnih in ant imperialističnih sil na svetu. Iz tega sledi jasno, da je bil tudi v interesu Sovjetske zveze.

Vse to George Apostol dobro ve, saj je sam aktivno sodeloval v pripravah na ta sporazum. Sedaj, po resoluciji Informbiroja, pa skuša kar čez noč napraviti križ čez ta sporazum in pokopati to, za kar se je tudi sam zavzel. Prišel je do zaključka, da so jugoslovanski trockisti že leta 1947, in 1948, poizkušali preko podstava jugoslovanskih sindikatov ločiti sindikalno gibanje žel ljudske demokracije od svetovskih sindikatov in tako olajšati prizadevanje imperialistov, da razbijejo in likvidirajo Svetovno sindikalno federacijo.

Do takih nemiselnih zaključkov lahko pride samo ljudje, ki so v službi kontrarevolucije, narna informbirojske centralne. Noben pameten in pošten človek pa ne more trditi, da bi sodelovanje sindikalnih organizacij Jugovzhodne Evrope moglo biti naperjeno proti Sovjetski zvezi. Sindikati Jugoslavije so na delu dokazali, da so vedno podpirali in branili enotnost Svetovne sindikalne federacije. Delavci vsega sveta vedo, da so bili sindikati Jugoslavije eden ustanoviteljev Svetovne sindikalne federacije, da so naši delegati aktivno sodelovali na svetovni sindikalni konferenci v Londonu (februarja 1945) kakor tudi na ustanovnem kongresu Svetovne sindikalne federacije v Parizu (septembra 1945). Sindikati Jugoslavije so z moralno in materialno podporo sindikalnim gibanjem v kapitalističnih državah dokazali svoj proletarski internacionalizem in v veliki meri prispevali k borbi delavskega razreda proti mednarodnemu imperializmu in hujškarjem na novo vojno. To stališče Jugoslavije je prišlo do izražaja tudi na vseh drugih mednarodnih konferencah.

Jasno je, da vse te obtožbe o nekakšnem nacionalističnem in razbijačevem stališču jugoslovanskih sindikatov ne morejo vplivati na to, da bi naš delavski razred pustil svojo dosedanja pot, to je pot borbe za zgraditev socializma v naši državi in za utrditev mira v svetu. Vse te nesramne kleвете vnašajo samo motnje v mednarodno sindikalno gibanje in pomenijo objektivno uslugo sovražnikom delavskega razreda in razbijačev svetovne sindikalne enotnosti.

(«Ljudska pravica»)

IZGRADNJA SOCIALIZMA V JUGOSLAVIJI

Na gradilišču hidrokombinata Mavrovo

Med največja dela jugoslovanske petletke na področju elektrifikacije spada poleg hidrocentral na Neretvi, Drini in Vlasini. Vrh gradnja hidrokombinata Mavrovo. Mavrovske hidrocentrale bodo dajale ob koncu petletke Makedoniji pretežno del potrebne električne energije, po petletnem planu pa bo ta energija petkratkrat večja kakor pred vojno.

Ce vprašati Makedonce, kako je z gospodarskimi perspektivami Makedonije, tedaj ti vsakdo najprej omeni Mavrovo. In to po pravici. Zakaj električna energija je podlaga za ves razvoj industrije in rudarstva v Makedoniji. Vrh tega pa je gradnja mavrovskih hidrocentral tudi tesno povezana z velikimi načrti za namakanje Pologa, plodnega polja v dolini Vardarja med Tetovom

in Gostivarom ter Skopskega polja.

Mavrovske polje, ki se bo v dveletju z gradnjo hidrocentral kmalu spremenilo v veličansko jezero, leži 1290 metrov nad morsko gladino, ne daleč od izvira Vardarja na razvodnici med Jadranskim morjem in Egejskim morjem. Čez Mavrovo polje je že v davnih časih peljala karavanska cesta, po kateri so trgovci vozili svoje blago v Makedonijo. V Mavrovih Hanih so se takrat ustajali s svojimi karavanami. V dobi železnice pa je ta pot hitro izgubila svoj pomen.

Na vsej poti od Skopja do Gostivarja nas hkrati okoliirna železnica spominja na nesposobnost stare kapitalistične Jugoslavije, ki je v dveh desetletjih ni mogla zgraditi nujno potrebne normalne železnice po dolini Vardarja. Kdor prvič vidi to železnico, se mu zdi celo v primeru s plinirsko železnico kot izgražena. Miniatura lokomotiva s tremi vagončki — to je vse. Razdalja med tračnicami pa znaša komaj 60 cm torej še za 16 cm manj kakor pri drugih ozkotirnih železnicah. Vlak vozi tako počasi, da lahko tečeš ob njem.

Preden so se začela dela za gradnjo mavrovskih hidrocentral, so morali čisto zgraditi dovodne ceste do posameznih gradišč.

Obsežno Mavrovo polje, ki ga skoraj od vseh strani obdajajo gore in kjer raste le zanikna trava, se bo kmalu spremenilo v veliko umetno jezero, po površini desetkrat večje od Bohinjakega. Globoko bo 40 m in bo poplavilo tri manjša naselja. Velikanska akumulacijska vođe v tem jezeru bo omogočila redno obratovanje glavne hidrocentrale ne glede na letni čas, ne glede na deževja ali sušo. To bo velika prednost Mavrovske centralne nasproti hidrocentralam ob rekah, ki so več ali manj odvisne od vodnega stanja reke. Največja

mavrovska hidrocentrala bo imela vse leto dovolj vode za pogon turbin. Iz bodočega jezera bo voda z malenkostnim padcem speljala po dolgem predoru do pogorja nad Vrutokom ob Vardarju, od koder bo s padcem več sto metrov speljana v turbine. Izpod Vrutoka pa bodo pozneje v bližini Gostivarja izkoristili nadaljnji padec vode še v eni hidrocentrali. Glede na velik vodni padec bo mogoče z razmeroma majhno količino vode doseči veličansko zmogljivost elektrarne. Izpod Vrutoka pa bodo pozneje pri Gostivarju izkoristili nadaljnji padec še v eni hidrocentrali.

Pri gradnji velikega vodnega predora so letos premagali najtežje delo, zgraditev tako imenovane «sifona». Na svoji poti mora vodni predor križati globoko kot skoteko. Da se izognejo preostavitvi soteske, so speljali predor v strmem padcu do vzhodja soteske, nato pod dnem soteske in zopet navzgor, torej v obliki sifona. Gradnja strmega predora je bila izredno težavna, vendar so mimerji premagali tudi tu vse ovire.

Veliko dela bo treba še opraviti na tem gradilišču, ki se razteza na dolžini 30 km. Toda za zgraditev hidrokombinata Mavrovo ni zaprek, ki jih ne bi mogli premagati. Danes se na Mavrovskem polju še pasejo ovce, toda naglo se bliža čas, ko bo voda zalila vso kotlino in bo nastalo visoko v planinah jezero, od koder bo voda odtekala v turbine hidrocentral. Ob jezeru pa bodo zgradili turistične hotele in okoli vališča, kjer bodo delovni ljudje našli zaslužben odpočitek v svežem planinskem zraku.

Jugoslovansko ljudstvo se ne plaši ne težav ne ovir

BEograd, 21. — Na kongresu delavcev lesne industrije v Sarajevu je minister za preskrbo in trgovino Jakob Blažević imel govor, v katerem je omenjal uspehe, dosežene v prvi polovici petletnega načrta, potem pa je dejal: «To veliko zmago smo dosegli kljub vsem naporom imperialistov, da nas zagrabilo za vrat in kljub vsem poskusom SZ in njihovih strežnikov, da bi dezorientirali, oplasil in demoralizirali naše ljudstvo. Naše ljudstvo danes ve, kaj oni hočejo, in zato se kljub vsem težavam in oviram še bolj zbira okrog Tita.»

Naši kraji

POGLED PROTI DEVINU.

Tovarišica Iva Fakinova lik ljudske učiteljice

Preska je majhna vas v okoličju Ljubljane. Med narodno osvobodilno vojno je v njej trdo gospodaril okupator — Nemec. Otroci, kolikor jih ni bilo izseljenih, so morali hoditi v nemško šolo, 4 leta jih je zastrupljal jezik tujca, ki je smrtno sovražil njihov rod in govorico. Po osvoboditvi je oblast ljudstva izpremenila osnovno šolo v sedemletko. V šolo so se spet vrnili slovenski učitelji in za upraviteljico je bila dodeljena Iva Fakinova.

Ivi Fakinovi so leta okupacije zarezala v obraz globoke gube. Saj je toliko hudega prestala. Z družino jo je okupator izgnal na Hrvaško — pod Fruško goro. Trije izmed štirih otrok so se borili v partizanih. Bila je nanje ponosna, toda kot mati se je zanje tudi bala. Zdalj ta, zdaj oni ji je prinesel vest: tvoj otrok je padel... tvoj otrok je ujet... vidiš, kako ga je okupator

strašno mučil... Vse to so bili poleg drugih strahot, ki jih je prestajala, hudi udarci za njeno srce, ki pa so se končno k sreči pokazali za pretirane, kajti vsi njeni otroci so se po osvoboditvi vrnili.

Enak občutek so imeli tudi učenci prvega razreda, ko je Fakinova vstopila med nje in jim povedala: «Jaz bom vaša razredničarka».

«Naša učiteljica je tako dobra in prijazna, — je pripovedovala doma mala Metka vsa navdušena, — kakor k nam na klop sede in če kateri česa ne razume pravi, kar brez strahu pridi k meni, vse ti bom rada še enkrat ni podrobno razložila».

Metkin oče dela v tovarni celuloze, ki je v bližini. Ko so se nekaj dni pozneje v tovarni na sindikalnem sestanku pomenkovali o organiziranju izobraževalnega tečaja za delavce, se je Metkin oče spomnil učiteljice Fakinove... «Ona bi bila» najpriljavnejša, da vodi naš tečaj, je predlagal.

Zvečer je potkal na njeno vrata. Začudena je dvignila glavo iznad zvezkov in se zavrila v čokatega moža, oblečenega v zaprašeno, z oljnatimi madeži za mazano delovno obleko. Kar brez ovinka je povedal: «Tovarišica, naši otroci vedo toliko lepega povedati o vas, pa smo na sindikalnem sestanku sklenili, da vi vodite naš izobraževalni tečaj».

ANGELO VIVANTE

JADRANSKI IRENTIZEM

54

Štirje italijanski zastopniki Istre izjavili „Vsaka narodnost se mora spoštovati“

«Kdor pozna današnji tržaški milje, si lahko predstavlja, kakšen sovinskičen truš in hruš bi se danes dvignil, ako bi se neko «Slavjansko društvo» nastanilo v senci slovenske trobojnice in Jelčiča v Tergeteu. Takrat pa je bilo ozračje v mestu mnogo strpnije. Tisti predhodniki slovenskega gibanja se namreč zanašajo, da bodo našli na podporo meščanov, saj odprejo vrata svojega društva ne samo Slovonom, ampak tudi prijateljem Slovanov. In vse kaže, da mesto nima ničesar proti njim. Obe skrajni glasilni italijanskega liberalizma «La Gazzetta» in «Il Giornale» molčita. «Il Costituzionale» ne napade Slovanov, pač pa uradno glasio, ker da je poprej zagovarjal germanizem, sedaj pa da zagovarja slavizem. Ob zaključku pravi samo, da bo italijanska narodnost in Trst, premagala s «trajanjem druge, ki so prišli v njeno sredino».

Da «Slavjansko društvo» ni izjavilo nikakega odpora, se vidi iz dejstva, da naklonjenost do slovenskega narodnega gibanja traja v Trstu tudi po seji v Tergeteu. Zgoraj navedeni članek v «Gazzetta di Trieste» je objavljen 8 dni pozneje. Slovenski jezik in slovenska kultura, ki sta v tej dobi oba lele v svojih začetkih, ne zadevata na nikake omejitve. Kajti dan današnji prevladujoča miselnost, češ da predstavlja vsaka slovenska ali dvojezična čola nevarnost in žalitev za italijansko narodnost, se mora še poriditi. Prav tako je v programu italijanskega juridičnega fakultete, za katero se potegujejo tržaški Italijani, in ki ga je sestavil odvotnik De Rin od začasnih občinskih komisij, tudi mesto za prosto stoločo juridičnega postopka v slovenskem jeziku.

Kako nam vskladimo to priznanje pravice in bodočnosti druge narodnosti s takrat razširjenim in gotovo manj nego dandanes utopi-

GOSPODARSTVO

TRGOVINA • INDUSTRIJA • PROMET • FINANCE

SVETOVNA KONFERENCA ZA OMEJITEV CARIN V ANNECYJU

Odprava carin ali vsaj njihova omejitev je stara težnja kapitalističnega sveta. Zanj se bojujejo, v tako kritični periodi, za binje, ki se hočejo znebiti vseh ovir v prodiranju njihovih blag na zunanje trge. Seveda je staro protislovje kakor ta težnja, da isti «borci» z enako vneto zahtevo zaščito domačega trga proti inozemski konkurenci. To protislovje je bilo v preteklosti tudi vzrok, da so se številne svetovne gospodarske konference, zlasti kongresi, mednarodne trgovske zbornice, končali vedno z lepimi priporočili, ki niso nikoli vodila nikakega uspeha. Kar so podnevi zgradili, so ponovno razdrili. Po zadnji svetovni vojni stojijo na čelu vseh borcev za odpravo carin ZDA, ki so bile v tem času

nesporni najmočnejši vplivalec na izvoz. V vseh podobah o posojilih, ki so jih ZDA podeljevale v tako kritični periodi, za binje, ki se hočejo znebiti vseh ovir v prodiranju njihovih blag na zunanje trge. Seveda je staro protislovje kakor ta težnja, da isti «borci» z enako vneto zahtevo zaščito domačega trga proti inozemski konkurenci. To protislovje je bilo v preteklosti tudi vzrok, da so se številne svetovne gospodarske konference, zlasti kongresi, mednarodne trgovske zbornice, končali vedno z lepimi priporočili, ki niso nikoli vodila nikakega uspeha. Kar so podnevi zgradili, so ponovno razdrili. Po zadnji svetovni vojni stojijo na čelu vseh borcev za odpravo carin ZDA, ki so bile v tem času

Cilj svetovne konference za omejitve carin v Annecyju je bil razširiti članice sporazuma in povečati priliko za olajšano trgovnjo na njihova ozemlja. Nove članice so morale biti pripravljene prevesti razna bremena v okviru splošnega sporazuma toda bile so tudi pozvane, da predložijo svoje zahteve proti starim in novim članicam sporazuma. Konferenca v Annecyju se je pričela 11. aprila 1949 in je bila v toliko pripravljenosti, da so vse države, ki so se udeležile, že sporočile svoje želje proti svojim partnericam glede omejitve carin. Sekretariat konference je na temelju sporočnih želj predložil konferenci 275 predlogov, ki bi se morali rešiti na temelju dvostranskih ali celo tristranskih razprav med prizadejanci. Po dogovoru niso smeli novi kandidati za članstvo od prejema povabila povisati svojih carin. Odgovarjajo stari izkušnji, da so se stare članice, same velike države, takoj branile da naj bi nove koncesije enajstotisoč novincev, češ da predstavlja udeležba pri ugodnostih splošnega sporazuma zanje zadostno korist. Proti temu načelu so se novinci takoj postavili in posledica je bila, da se konference, ki zboreže že nad tri mesece, ni veliko premaknila od izhodišča.

Konference se je morala najprej pečati z raznimi pritožbami članic proti zatiranjem kršilkam ženske konvencije. Tako je bila

103 tisoč železničarjev na Japonskem bodo odpustili

TOKIO, 13. — Danes so se pričeli odpusti druge skupine japonskih železničarjev, kar bo prizadelo 63 tisoč delavcev. Prva skupina (okrog 20 tisoč železničarjev) je bila odpuščenja pretekli teden. Vsega skupaj bodo odpustili 103 tisoč delavcev.

IVA FAKINOVA MED SVOJIMI UCENCI.

stičnim prepričanjem, da se bo ta narodnost skoraj vtlopila v italijansko? Gre pač za eno od tolikih protislovij leta 1849. Gotovo je, da narodnostna strpnost izvira iz občutja lastne moči. In Italijani v svoji prebujajoči se narodni zavesti se v tistem času počutili daleč najmočnejše v primerj z gospodarsko šibkimi in razkropljenimi Slovoni.

V Istri, kjer je med intelektualci ta zavest o lastni premoči starejša in se tudi po malem družu s separatistično težnjo, je videti to prepričanje, da bodočnost pripada izključno Italijanom, se izraža. Kvečjemu ga Italijani omilijo s kako zgolj abesedno omejitvijo. «Hočemo, da se vsaka narodnost spoštuje», izjavijo štirje italijanski zastopniki Istre v ustavodajni skupščini v Kromerizu v nekem svojem pismu volivcem. («La Gazzetta di Trieste» z dne 12. januarja 1949). Toda prav s tistim pismom protestirajo proti temu, ker vlada ni hotela priznati italijanske in izključno uradni jezik v Istri. Tu pa naletno na neko drugo ironično nasprotje.

Človek, ki noče priznati italijanske in izključno uradni jezik, je prav isti, ki je bil leta 1846 vsekonec ob samih omejitvah abdočee slovenske države, to je Stadijon, ki je medtem postal notranji minister. Stadijon opravičuje svoje stališče s trditvijo, da Slovenci tvorijo večino istrskega prebivalstva. Italijanski poslanci pa v svojem protestu trdijo, da je italijanska edini jezik, ki ga pisejo in berejo v Istri razen v okraju Podgrad in da jo razumejo vsi Slovani, tudi tisti, ki je ne govorijo. V neki uradni listini se pač ne sme povedati več Toda skrita misel, ki je tičala za temi in stičnimi izjavami, nam postane jasna ob besedah enega izmed tistih poslancev, objavljenih v «L'Osservatore Triestino» štiri mesece poprej. Tedaj je vladno glasililo smelo se približevati izjavi, kakršna je naslednja: «Noben pameten Istran noče odpraviti od sebe Slovanov, ki si čedalje bolj želijo postati Italijani». In nadalje: «Istrski Slovani so v položaju ljudi, ki so se nastanili v tujem mestu. Tako ali drugače se morajo opreti jezikom domačinov». Neki drugi Istran, ki objavi 3. febr. 1949 članek v listu «Il Costituzionale», ravaja v potrdilo svojega stališča dejstvo, da je skoraj štirideset slovenskih vasi dalo svoje pristaneke na prošnjo, naj bi bila italijanska izključno uradni jezik v Istri. Celo v okraju Voisoko, to je izven zgodovinske Istre, naj bi bilo nabranih 3.000 podpisov za predlog italijanskih poslancev.

(Nadaljevanje sledi)

obranavana in seveda po uste ljeni navadi zavrnjena pritožba Češkoslovaške proti ZDA zaradi diskriminacije pri izvozu v zohodne države. Razine delegacije je prišlo slabo pripravljene na konferenco, zlasti niso imele zadostnih pooblastil za zahtevane koncesije. Nekateri delavci niso vojni zakonolome nove carinske tife in je bilo treba vzeti za hodišče za tarifske koncesije, predvno stanje. Seveda so si biralce za sebe najugodnejše leto Med temi je tudi Italija in je najvišja med novinci glavna tarifa napadov s strani velikih držav. Zamerijo ji, da ne počne šteti v carinskih postavkah, da so v kričnem nasprotju s svetovno carinsko prakso in stonimi pogoji Italije.

Italijani branijo svoje stališče specifičnim razmerami, zlasti zelo drago nabavo surovin. Zahtevajo za sebe pravico šteti gospodarske panoge, ki jim pripisujejo življenjsko važnost. Za nekatere delegacije ugotovljajo (Economisti); da arbitrarni predlagajo carinske postavke kot izhodišče pogajanj, ki so jih sestavili v kavalni.

Delo konference, ki se je udeležilo 35 držav, napreduje sila počasni in ne obeta velikega uspeha. Do junija meseca so od 275 predlogov za taka pogajanja morali izločiti 115 primerov, zadovoljili je rešenih samo 7 primerov in obdelanih 50 primerov. Veliki učenci ne morejo prikriti občutka naveličnosti. Razen «Economistov» sprevlajo svoj slabo voljo v javnost, zlasti v ameriški tisk.

Američani so zaposlili z rešenjem tega vprašanja za trajanje te konference tudi delegate pri OEEC v Parizu. Ozadje Marshallovega plana bi moralo potisniti voz konference iz dovolj globokega blata.

Države, ki niso tako močne kot ZDA in ki jim je lasten občutek drago kakor je Američanom uspeh njihove trgovine, odgovorjajo tudi nestrno in jedko, kar pač sega visoko njihova neodvisnost od ZDA ali vsaj od ERP. V švicarskih listih beremo v zadnjem času prav krepke napade na tozadejno ameriško politiko. Švicarji se so namreč zopet raznih posledic na polju carinske politike, vadek sklepov konference OEEC, dasi nimaajo od Marshallovega pomoči nikake koristi. Napadajo ZDA kot glavnega vzvornika svobodne trgovine v raznih telesih gospodarskega mednarodnega sodelovanja. Toda ZDA ne kažejo baš idealov v svoji carinski politiki, takoj ko je ameriška trgovina prizadeta od zunanje konkurence. Brivko se pritožujejo na ameriško prakso za izločevanje švicarskega uvoza v Ameriko, ki ima izgleda na uspeh. Na pr. pri izvozu ur. Tudi kjer bi sama carinska tarifa omogočala rentabilni izvoz v Ameriko, je tudi uvoznik izločen tolikim število ameriških upravnih oblast, da so kmalu premislili in likvidirali svoj poizkus. Očitajo ZDA, da predpisuje sila visoko carino. Ne števaj razne postavke iz švicarske tarife, ki iznaša za uvoz iz imenstva kar 2 odst., dočim iste postavke v ameriški tarifi iznašajo 17 odst. in tudi več. Švicarji opozarjajo ZDA, da so v ugodnejšem položaju kakor zunanji uvozniki, ker imajo znatno krepkejši domači trg, izdatnejšo strojno opremo itn. Tu lahko še navedemo primer s češkoslovaškimi izvozom rokavic v ZDA. Cim je požel nekaj uspehov so ZDA dale nile carino na 50 odst. celo blaga!

Zaradi postopanja s patentirane carske družbe Brown Boveri (BB) so bili izkoristeni od podružnic te velefirme v Mannheimu) pritožajo Američanom naravnano grobo izkoriščanje tuje industrijske sile.

Konferenca v Annecy se bo vlekla verjetno še več mesecev, ker se noče priznati, da so takšni poizkusi jalosti. Lepe besede ne delujejo na materialne potrebe držav, ki se svajajo v krčnih raznih krize. Ne da se reševanje usoda gospodarstva držav s temi različinami razvojem, strukturo in položajem, kratko in malo z ekonomskimi formulami, tudi če bi bile res nesebično in vestno sestavljeni. Reševanje držav v gospodarski krizi je zelo zapletena zadeva in izkušnja kaže, da treba v glavnem prepušiti presojo in izbiro sredstev prizadejam državi sami.

To misel je izrazil že pomembno navedeno poročilo Evropskega gospodarske komisije pri OZN pri oceni uspehov ameriške politike. Akcija za omiljenje carinskih tarif je prav za prav paralelna akcija z ameriško pomočjo. Ona ima iste slabosti.

Tudi doseženi uspehi glede znižanja carin so po večini dozdajni, kajti države si v stiski pomagajo na drug način in zagotovo postavljajo kontingentov in stičnih domolice. De Gasperi je vladal, ki se ne zameri predstavitnikom ZDA, se prav zato lelo zelo muči s sestavljanjem nove carinske tarife, ki jo že dolgo belega dno. Ko ga bo zapledala, bomo zapuzili razne sledove prav v Annecyju in drugod, ki pa ne bodo veliko spremenili italijanske prakse pri uvozu.